

جلسه دفاع رساله نخستین زن دکترای علوم ارتباطات برگزار شد مطبوعات، روشنفکران و جامعه

اکرم دیداری

■ نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که در شرایط انبساط سیاسی و وجود آزادی، روشنفکران، عرصه مطبوعات را تجلی‌گاه نقد و چالش خود قرار می‌دهند و از حاشیه به متن می‌آیند.
■ در سال‌های ۱۲۸۵، ۱۳۳۱ و ۱۳۷۷، به دلیل وجود فضای باز سیاسی و آزادی، شاهد تعدد مطبوعات منتقد نسبت به قدرت و حضور روشنفکران در عرصه مطبوعات هستیم و در سال‌های ۱۳۰۸ و ۱۳۵۴ مطبوعات، غیرسیاسی و روشنفکران، گوشه‌نشین شده‌اند.

جلسه دفاع رساله دکتری خانم مهدخت بروجردی علوی با موضوع «مطبوعات، روشنفکران و جامعه - بررسی نقش عوامل سیاسی، اجتماعی بر حضور نخبگان در مطبوعات» در روز ۱۶ مهرماه سال جاری برگزار شد.

وی نخستین دانشجوی زن دوره دکترای علوم ارتباطات اجتماعی است که به دفاع از رساله خود در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات پرداخت. وی به منظور پاسخگویی به دو سؤال اساسی رساله خود درباره تأثیر شرایط سیاسی - اجتماعی بر حضور روشنفکران در مطبوعات و تأثیر حضور روشنفکران در مطبوعات بر توسعه یافتگی جامعه، به بررسی مطبوعات ایران در سال‌های ۱۲۸۵، ۱۳۰۸، ۱۳۳۱، ۱۳۵۴ و ۱۳۷۷ پرداخته است.

بروجردی علوی درباره نتایج تحقیق

خود پیرامون تأثیر شرایط سیاسی - اجتماعی بر حضور روشنفکران در مطبوعات، اظهار داشت: نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که در شرایط انبساط سیاسی و وجود آزادی، روشنفکران، عرصه مطبوعات را تجلی‌گاه نقد و چالش خود قرار می‌دهند و از حاشیه به متن می‌آیند. به طوری که در سال‌های ۱۲۸۵، ۱۳۳۱ و ۱۳۷۷، به دلیل وجود فضای باز سیاسی و آزادی، شاهد تعدد مطبوعات منتقد نسبت به قدرت و حضور روشنفکران در عرصه مطبوعات هستیم و در سال‌های ۱۳۰۸ و ۱۳۵۴ مطبوعات، غیرسیاسی و روشنفکران، گوشه‌نشین شده‌اند.

وی همچنین درباره تأثیر حضور روشنفکران در مطبوعات بر توسعه یافتگی جامعه گفت: نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که حضور روشنفکران در مطبوعات کمکی به

توسعه یافتگی جامعه نکرده است.

وی تصریح کرد: دوره‌های کوتاه‌آزادی مطبوعات و آزادی‌های سیاسی و بازگشت دوباره انسداد، مبین آن است که جریان روشنفکری نتوانسته نقش مؤثری در ماندگاری و استمرار دوره‌های آزادی مطبوعات داشته باشد به طوری که پس از دوره‌های کوتاه آزادی، شاهد تعطیلی وسیع مطبوعات و انسداد سیاسی بوده‌ایم.

بروجردی علوی نتایج کلی پایان‌نامه خود را به شرح زیر برشمرد:

۱. هرچه انسداد سیاسی و فشار بر مطبوعات بیشتر باشد، در مقاطعی که آزادی ایجاد می‌شود، لحن انتقادی مطبوعات شدیدتر خواهد بود. در واقع دوره‌های کوتاه آزادی به عنوان غنیمت جنگی محسوب می‌شود و عدم استفاده صحیح از آزادی منجر به توقیف مطبوعات می‌گردد و زبان روشنفکر، زبان یک مبارز سیاسی می‌شود نه یک منتقد سیاسی.

۲. هرچه تمرکز قدرت سیاسی بیشتر می‌شود، گفتمان دموکراسی در جامعه کم‌رنگ‌تر می‌شود. به عبارتی میان تمرکز قدرت سیاسی و تکرر مطبوعات رابطه عکس وجود دارد.

۳. در دوره‌های تمرکز قدرت سیاسی و انسداد مجاری ارتباط جمعی، بازتولید گفتمان دموکراسی را کانال‌های غیررسمی ارتباطی به عهده می‌گیرند.

وی در پایان گفت: انتظاری که از روشنفکران و روزنامه‌نگاران می‌رود این است که بستر و شرایطی فراهم کنند تا ثمره درخت آزادی چیده شود.

گفتنی است رساله خانم مهدخت بروجردی علوی با راهنمایی دکتر علی‌اکبر فرهنگی و مشاوره دکتر نعیم بدیعی و دکتر سیدحسین سیف‌زاده انجام گرفته و هیأت داوران جلسه دفاع متشکل از دکتر علی سمیعی، دکتر باقر ساروخانی و خانم دکتر راود راد بود. □